

SBR Bank

www.sbrbank.pl

INFORMACJE PODLEGAJĄCE UJAWNIENIU

Raport roczny 2018

Spis treści

I.	WSTĘP	3
II.	INFORMACJE OGÓLNE.....	4
III.	CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM - art. 435 Rozporządzenia.....	5
IV.	ZAKRES STOSOWANIA - art. 436 Rozporządzenia.....	7
V.	FUNDUSZE WŁASNE - art. 437 Rozporządzenia	8
VI.	WYMOGI KAPITAŁOWE - art. 438 Rozporządzenia.....	9
VII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO KONTRAHENTA - art. 439 Rozporządzenia.....	13
VIII.	BUFORY KAPITAŁOWE - art. 440 Rozporządzenia.....	13
IX.	WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO - art. 441 Rozporządzenia.....	14
X.	KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 442 Rozporządzenia	14
XI.	AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ - art. 443 Rozporządzenia.....	20
XII.	KORZYSTANIE Z ECAI - art. 444 Rozporządzenia.....	21
XIII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE - art. 445 Rozporządzenia	21
XIV.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE - art. 446 Rozporządzenia	21
XV.	EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM - art. 447 Rozporządzenia	23
XVI.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM - art. 448 Rozporządzenia	24
XVII.	EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE - art. 449 Rozporządzenia	25
XVIII.	POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ - art. 450 Rozporządzenia	25
XIX.	DŹWIGNIA FINANSOWA - art. 451 Rozporządzenia	29
XX.	STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 452 Rozporządzenia	30
XXI.	STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 453 Rozporządzenia	30
XXII.	STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO.....	33
XXIII.	STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO.....	33
XXIV.	UJAWNIANIE ZGODNIE z art. 111a Prawa Bankowego	33
XXV.	UJAWNIANIE INFORMACJI Z ZAKRESU PŁYNNOŚCI WYMAGANYCH REKOMENDACJĄ P.....	36
XXVI.	OŚWIADCZENIE ZARZĄDU - art. 453 ust.1 lit. e i f Rozporządzenia	43

I. WSTĘP

1. Spółdzielczy Bank Rozwoju zwany dalej „Bankiem”, przedstawia wszystkim zainteresowanym uczestnikom rynku Informacje podlegające ujawnieniu, zgodnie z przyjętymi Zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych oraz wymogami nadzorczymi, realizując standard transparentnej instytucji finansowej.
2. „Informacje podlegające ujawnieniu Raport roczny 2018”, zwane dalej „Raportem”, zawierają informacje o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczące profilu ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz inne dane, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r., zwany dalej „dniem sprawozdawczym”.
3. Informacja została opracowana z uwzględnieniem wymogów określonych w:
  - 1) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”), w zakresie dotyczącym obowiązków i zasad ujawniania informacji przez instytucje,
  - 2) Ustawie Prawo bankowe,
  - 3) Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego,
  - 4) Statucie Spółdzielczego Banku Rozwoju,
  - 5) Polityce informacyjnej Spółdzielczego Banku Rozwoju.
4. Bank w zakresie ujawnianych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za:
  - 1) nieistotne - informacje nieistotne, to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję odbiorcy opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
  - 2) zastrzeżone lub poufne - Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
5. W przypadku pominięcia informacji, wiadomość o tym jest podawana w odpowiedniej części niniejszego Raportu.
6. Dane liczbowe prezentowane są w tys. złotych, a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych tys. złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.
7. Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Informacje podlegające ujawnieniu według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości nie dotyczą Banku.

8. Wszystkie regulacje dotyczące monitorowania poziomu ryzyka oraz kapitału, są dostępne w siedzibie Centrali Banku.
9. Polityka w zakresie ujawnianych informacji stosowana przez Bank, a odnosząca się do zakresu, częstotliwości oraz formy i miejsca ogłaszania informacji podlegających ogłaszaniu dostępna jest na stronie internetowej Banku - www.sbrbank.pl.
10. Niniejszy Raport jest dostępny:
  - 1) w formie papierowej w siedzibie Centrali Banku pod adresem:
Spółdzielczy Bank Rozwoju
ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 3
18-210 Szepietowo
  - 2) na stronie internetowej Banku - www.sbrbank.pl.

II. INFORMACJE OGÓLNE

1. Spółdzielczy Bank Rozwoju, z siedzibą w Szepietowie, pod adresem: 18-210 Szepietowo ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 3, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS: 0000108786.
2. Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000494479 oraz NIP: 722-000-25-65.
3. Bank jest członkiem Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie.
4. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. Według danych na dzień 31.12.2018 r. Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
  - 1) w Centrali Banku
  - 2) w Oddziałach Banku:
    - Oddział w Szepietowie
    - Oddział w Nowych Piekutach
    - Oddział w Białymstoku
    - II Oddział w Białymstoku
    - Oddział w Łomży
    - Oddział w Warszawie
    - Oddział w Suwałkach
    - Oddział w Grajewie
    - Oddział w Augustowie
    - Oddział w Ostrołęce

3) w Punktach Obsługi Klienta:

- Punkt Obsługi Klienta; Jabłoń Kościelna, ul. Kolejowa 2A
- Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Lipowa 24
- Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Wiewiórcza 64
- Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Kawaleryjska 19/23
- Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Andersa 40/103
- Punkt Obsługi Klienta; Łomża, ul. Zjazd 16
- Punkt Obsługi Klienta; Warszawa ul. Erazma Ciołka 19/25.

III. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM - art. 435**Rozporządzenia**

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze Strategią działania na lata 2016-2020, przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji, przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. W okresie realizacji programu naprawczego przyjęto, iż na Strategię działania składają się: Wewnętrzny Plan Naprawy Spółdzielczego Banku Rozwoju na lata 2018-2020, Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym, Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, Strategia w zakresie obszarów technologii informacyjnej oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, Polityka handlowa i Polityka kadrowa.
3. Wymienione w ust. 2 dokumenty zawierają cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiane jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić oraz są powiązane z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. Polityką kapitałową, Planami finansowymi, a także Politykami w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka, struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie, zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników

łagodzących ryzyko - zawarte są w poszczególnych politykach, instrukcjach przedmiotowych oraz Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.

6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń, dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, zawarte zostało w części XXVI niniejszego Raportu.
7. Zatwierdzone przez Zarząd zwięzłe oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności, zawarte zostało w części XXVI niniejszego Raportu. Przedmiotowe oświadczenie zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez instytucję, w tym interakcji między profilem ryzyka instytucji, a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający.
8. W zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia Bank informuje, że:
  - 1) Zarząd składa się z czterech osób i w jego skład wchodzi:
    - Prezes Zarządu,
    - Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych,
    - Wiceprezes Zarządu ds. handlowych,
    - Wiceprezes Zarządu ds. bezpieczeństwa i administracji
  - a) Na dzień 31.12.2018 r. wszyscy członkowie Zarządu zajmowali wyłącznie stanowisko dyrektorskie w Banku.

Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie (Zarządzie, Radzie Nadzorczej) Banku lub organach innych podmiotów.
  - b) Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej, uwzględniającej cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Zarząd. Ocena wstępna oraz następcza rękojmi należytego wykonania obowiązków, kwalifikacji i doświadczenia członków Zarządu jest dokonywana przez Radę Nadzorczą, zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju.
- 2) Rada Nadzorcza składa się z dziewięciu osób. Spośród członków Rady Nadzorczej siedem osób pełni swoją funkcję więcej niż bieżącą kadencję.
  - a) Na dzień 31.12.2018 r. siedmiu członków Rady Nadzorczej zajmowało wyłącznie stanowisko dyrektorskie w Banku. Dwóch członków Rady Nadzorczej zajmowało

dwa stanowiska dyrektorskie, w tym jedno stanowisko dyrektorskie w Banku oraz jedno stanowisko dyrektorskie w innym podmiocie.

- b) Członków Rady Nadzorczej powołuje, zgodnie z przepisami prawa Zebranie Przedstawicieli, na 4-letnią kadencję, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej uwzględniającej cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Radę Nadzorczą. Oceny wstępnej oraz następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Rozwoju.
- 3) Z uwagi na skalę działalności Bank nie stosował strategii w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy komitetu ds. ryzyka. W związku z wejściem w życie Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym w Banku powołano Komitet Audytu, który tworzą członkowie Rady Nadzorczej Banku wybierani spośród jej składu. Celem Komitetu Audytu jest wspieranie działania Rady Nadzorczej Banku poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku uzgodnionego stanowiska, ocen lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem. Komitet Audytu współpracuje z Zarządem, pracownikami Banku, doradcami zewnętrznymi i biegłymi rewidentami, w celu wypracowania własnego stanowiska, natomiast nie sprawuje bezpośredniej kontroli i nie zastępuje Rady Nadzorczej Banku w wykonywaniu jej czynności statutowych.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej zarządzania ryzykami kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej jest sformalizowany i objęty Instrukcją funkcjonowania Systemu Informacji Zarządczej (SIZ), definiującej częstotliwość, zakres, odbiorców oraz terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka.
- Systemem Informacji Zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. ZAKRES STOSOWANIA - art. 436 Rozporządzenia

Bank na dzień 31.12.2018 r. nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V. FUNDUSZE WŁASNE - art. 437 Rozporządzenia

1. Bank definiuje części składowe funduszy własnych, zgodnie z obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku przepisami, w szczególności postanowieniami Rozporządzenia i Prawa Bankowego. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz art. 492 Rozporządzenia oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku, ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji.
2. Zgodnie z tymi przepisami, fundusze własne składają się z następujących elementów:
  - 1) kapitał podstawowy Tier I (CET1), obejmujący m.in. uznany fundusz udziałowy (po zmianie przepisów prawa i uzyskaniu indywidualnej zgody od UKNF cały opłacony fundusz udziałowy jest zaliczany do funduszy podstawowych Tier 1), zyski zatrzymane, skumulowane inne całkowite dochody, kapitały rezerwowe, fundusze ogólne ryzyka bankowego,
  - 2) kapitał dodatkowy Tier I (AT1), obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe, o których mowa w art. 52 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami – obligacje podporządkowane amortyzowane zgodnie z zasadą praw nabytych,
  - 3) kapitał Tier II, obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane spełniające kryteria określone w art. 63 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami, korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego.
3. Wszystkie wymienione kapitały podlegają korektom z tytułu pomniejszeń oraz mającym zastosowanie filtrom ostrożnościowym.
4. Dane liczbowe przedstawione w poniższej Tabeli 1 obrazują strukturę funduszy własnych Banku.

Tabela 1: Struktura funduszy własnych Banku

Składniki funduszy własnych według Rozporządzenia CRR	saldo	udział
FUNDUSZE WŁASNE	59 327	100,00
KAPITAŁ TIER I	29 823	50,27
Kapitał podstawowy Tier I (CET1)	27 023	45,55
kapitał rezerwowy	21 824	36,79
uznany fundusz udziałowy	4 474	7,54
fundusz ogólnego ryzyka	723	1,22
fundusz z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	156	0,26

(-) krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	0	0
(-) korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-21	-0,04
(-) wartości niematerialne i prawne	-133	-0,22
(-) strata z lat ubiegłych	0	0
Kapitał dodatkowy Tier I (AT1)	2 800	4,72
Korekty w kapitale dodatkowym T1	2 800	4,72
KAPITAŁ TIER II	29 504	49,73
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	24 917	42,00
Korekty w okresie przejściowym z tyt. instrumentów w kapitale T2 oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	4 200	7,08
Rezerwa na ryzyko ogólne art. 62 lit. c CRR	387	0,65
FUNDUSZE WŁASNE	59 327	100,00

5. Bank buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości Tier I – głównie w postaci funduszu zasobowego tworzonego m.in. z podziału nadwyżki finansowej. Udział kapitału podstawowego Tier I w sumie funduszy własnych na koniec 2018 roku wynosił 45,55%.
6. Zgodnie z zapisami artykułu 5 Rozporządzenia nr 1423/2013, w załączniku nr 1 do niniejszego Raportu zaprezentowano strukturę funduszy własnych w oparciu o wzór stanowiący załącznik nr IV do Rozporządzenia nr 1423/2013.

VI. WYMOGI KAPITAŁOWE - art. 438 Rozporządzenia

1. Wymogi kapitałowe - zasady ogólne.
  - 1) Wyliczenia regulacyjne wymogów kapitałowych na dzień 31 grudnia 2018 roku, dokonano w oparciu o postanowienia Rozporządzenia, przy zastosowaniu następujących metod (poniżej w nawiasach podano odwołanie do fragmentów Rozporządzenia):
    - a) metoda standardowa na ryzyko kredytowe (Część III, Tytuł II, Rozdział 2);
    - b) kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych do ograniczania ryzyka kredytowego (Część III, Tytuł II, Rozdział 4);
    - c) metoda wskaźnika bazowego na ryzyko operacyjne (Część III, Tytuł III, Rozdział 2);
    - d) metoda na ryzyko walutowe (Część III, Tytuł IV, Rozdział 3).
  - 2) Bank nie wyznacza wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rozliczenia, ryzyka cen towarów, rozmycia oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.

- 3) Bank ze względu na skalę działalności handlowej, wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego wyznacza tylko w ramach ryzyka walutowego.
- 4) Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Dążąc do realizacji tego celu, w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:
  - a) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku,
  - b) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka,
  - c) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka,
  - d) agregacja kapitału wewnętrznego,
  - e) monitorowanie i raportowanie kapitałowe,
  - f) zarządzanie adekwatnością kapitałową.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów. Długoterminowym celem kapitałowym Banku jest takie zwiększenie poziomu funduszy własnych przy wykorzystaniu dostępnych źródeł, które przy akceptowanym przez Radę Nadzorczą tempie przyrostu aktywów ważonych ryzykiem, pozwoli na zabezpieczenie ryzyka prowadzonej działalności oraz spełnienie wymogów nadzorczych umożliwiających samodzielne funkcjonowanie Banku.

2. Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe.

- 1) Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami Części trzeciej Tytuł II Rozdział 2 Rozporządzenia - 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112, przedstawia Tabela 2.
- 2) Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego obliczane zgodnie z metodą standardową, na koniec 2018 r. wyniosły 28 349 tys. zł, co stanowiło 87,43% wymogów regulacyjnych.

Tabela 2: Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe

Lp.	Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe (8% ekspozycji ważonej ryzykiem)
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	122 559	22 785	1 823
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	21 758	4 352	348
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	31	31	2
4.	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0

5.	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
6.	ekspozycje wobec instytucji	155 856	0	0
7.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	90 442	70 721	5 658
8.	ekspozycje detaliczne	239 023	139 538	11 163
9.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	86 880	69 417	5 553
10.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	19 881	19 981	1 599
11.	ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
12.	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
13.	ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
14.	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	14 165	14 165	1 133
15.	ekspozycje kapitałowe	6 489	6 489	519
16.	inne pozycje	14 716	6 886	551
RAZEM		771 800	354 365	28 349

3. Wymogi kapitałowe w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego.

Wymogi w zakresie funduszy własnych, obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) przedstawia Tabela 3.

Tabela 3: Wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b. - portfel handlowy	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. - ryzyko walutowe	0

4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego, obliczane są przez Bank zgodnie z metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). W 2018 roku wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wynosił 4 076 tys. zł, co na koniec 2018 roku stanowiło 12,57% wymogów regulacyjnych.

5. Kapitał wewnętrzny w Banku.

- 1) W metodzie szacowania kapitału wewnętrznego definiuje się poszczególne rodzaje ryzyka jakie zidentyfikowano w działalności Banku i szacuje ich istotność. Szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:
  - a) Etap I - za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk Filaru I);
  - b) Etap II - ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru I;
  - c) Etap III - szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II.
- 2) Na potrzeby wyliczenia kapitału wewnętrznego przyjmuje się ostrożnościowo, że korelacja pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka występującymi w Banku wynosi 1, co oznacza, że kapitał wewnętrzny stanowi sumę wartości kapitału wyznaczonego w ramach Filaru I i Filaru II.
- 3) Poza ryzykiem kredytowym oraz pozostałymi ryzykami (walutowym i operacyjnym) wykorzystywanymi do szacowania kapitału regulacyjnego na potrzeby obliczenia współczynników kapitałowych, w celu oszacowania kapitału wewnętrznego, zidentyfikowano szereg dodatkowych ryzyk, tzw. ryzyk II Filaru.

W ramach II Filaru badano następujące ryzyka: płynności, stopy procentowej w księdze bankowej, koncentracji (związane ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku; wobec dużych ekspozycji, w ten sam sektor gospodarczy, w ten sam rodzaj zabezpieczenia kredytowego, w jednorodny instrument finansowy), rezydualne (w ramach ryzyka koncentracji), biznesowe (obejmujące ryzyko wyniku finansowego), kapitałowe (niewypłacalności), braku zgodności, cyklu gospodarczego, strategiczne, nadmiernej dźwigni finansowej, prawne, utraty reputacji, systemów informatycznych - IT (w ramach ryzyka operacyjnego).
- 4) Bank szacuje kapitał w okresach kwartalnych zgodnie z przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą procedurą określoną w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Spółdzielczym Banku Rozwoju”.
- 5) W 2018 roku za ryzyka istotne uznawano następujące ryzyka:
  - kredytowe,
  - walutowe,
  - operacyjne (w tym IT),
  - płynności,
  - stopy procentowej w księdze bankowej,
  - koncentracji (w tym rezydualne),

- biznesowe (w tym wyniku finansowego),
- braku zgodności,
- kapitałowe (niewypłacalności).

6) Wyniki pomiaru kapitału wewnętrznego w Banku przedstawia Tabela 4.

Tabela 4: Kapitał wewnętrzny Banku

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	ryzyko kredytowe	28 349
2.	ryzyko rynkowe (walutowe)	0
3.	ryzyko operacyjne	34 076
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego		32 425
1.	ryzyko płynności	0
2.	ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
3.	ryzyko koncentracji zaangażowań	0
4.	ryzyko biznesowe	0
5.	ryzyko braku zgodności	0
6.	ryzyko kapitałowe	0
Łączny kapitał wewnętrzny - I i II Filar		32 425
Fundusze własne (dostępny kapitał na pokrycie ryzyka)		59 327
Współczynnik kapitału Tier I [%]		7,36%
Łączny współczynnik kapitałowy [%]		14,64%
Łączny wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]		14,64%

VII. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KONTRAHENTA - art. 439 Rozporządzenia

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

VIII. BUFORY KAPITAŁOWE - art. 440 Rozporządzenia

Przepisy Rozporządzenia CRD, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawodawstwa krajowego w 2015 r., poprzez przyjęcie Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizację Prawa bankowego. Ustawa określiła bufory kapitałowe, które instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania ponad poziomy minimalne, określone w Rozporządzeniu CRR. Bufory powinny być pokrywane kapitałem podstawowym typu Tier I.

Zgodnie z ustawą, na dzień 31 grudnia 2018 roku, Bank zobowiązany jest do utrzymania:

- 1) bufora zabezpieczającego, w wysokość 1,875%.

Bufor zabezpieczający obowiązuje wszystkie banki. Sukcesywnie, co roku, będzie on zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (w 2019 roku).

2) bufora antycyklicznego specyficznego dla instytucji;

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Według stanu na 31.12.2018 r. ekspozycja kredytowa Banku skupiona była w całości na terytorium Polski, w związku z tym kwota bufora antycyklicznego wynosiła 0%.

3) bufora ryzyka systemowego;

Od 1 stycznia 2018 r. obowiązuje nowy instrument makroostrożnościowy - bufor ryzyka systemowego w wysokości 3%, który ma zastosowanie wobec wszystkich ekspozycji znajdujących się na terenie Polski. Bufor ryzyka systemowego został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 1776).

Po uwzględnieniu powyższych buforów od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. w Banku obowiązywały następujące minimalne poziomy współczynników kapitałowych:

- współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) – 9,375%,
- współczynnik kapitału Tier I (T1) – 10,875%,
- łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 12,875%.

IX. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO - art. 441 Rozporządzenia

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie należał do banków systemowo ważnych.

X. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 442 Rozporządzenia

1. Art. 442.a, art. 442.b Rozporządzenia.

- 1) Każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie, Bank uznaje jako ekspozycję przeterminowaną.
- 2) Bank dokonuje przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (tekst jednolity Dz. U. z 08.12.2015 r. poz. 2066) oraz z wewnętrzną procedurą zgodną z Rozporządzeniem.

- 3) Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw.
- 4) Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:
- a) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
- ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
  - ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- b) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
- terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
  - sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.
- 5) Bank tworzy rezerwy celowe oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do grupy „zagrożone”, tj. do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.
- 6) Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.
2. Art. 442.c Rozporządzenia.
- Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie, z podziałem na różne kategorie ekspozycji przedstawia Tabela 5.

Tabela 5: Kwota ekspozycji i średnia kwota ekspozycji w podziale na kategorie ekspozycji

Lp.	Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji	Średnia kwota ekspozycji po odliczeniu korekt wartości i rezerw*
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	122 559	124 997
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	21 758	9 360

3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	31	290
4.	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	ekspozycje wobec instytucji	155 856	147 204
7.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	90 442	132 646
8.	ekspozycje detaliczne	239 023	228 519
9.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	86 880	87 629
10.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	19 881	16 569
11.	ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
14.	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	14 165	13 701
15.	ekspozycje kapitałowe	6 489	6 451
16.	inne pozycje	14 716	16 257
RAZEM		771 800	783 623

*) Średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w roku 2018

3. Art. 442.d Rozporządzenia.

Bank nie prezentuje rozkładu geograficznego ekspozycji, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.

4. Art. 442.e Rozporządzenia.

Bank monitoruje portfel kredytowy w uwzględnieniu struktury branżowej w wartościach nominalnych (limity koncentracji) bez podziału na klasy ekspozycji. Rozkład ekspozycji w zależności od branży przedstawia Tabela 6.

Tabela 6: Kwota ekspozycji w zależności od branż

Sekcja PKD	Nazwa sekcji PKD	Należności kapitałowe	Pozabilans	Należności kapitałowe + pozabilans
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	119 152	11 269	130 421
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	1 576	4 099	5 675
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	40 452	4 046	44 498
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	10 803	0	10 803
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 330	0	1 330

Sekcja F	Budownictwo	47 251	29 431	76 682
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	58 687	10 563	69 250
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	12 312	529	12 841
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	21 684	3 121	24 805
Sekcja J	Informacja i komunikacja	6 059	4 712	10 771
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8 727	2 150	10 877
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	46 097	10 293	56 390
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 281	342	4 623
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 746	493	2 239
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15 390	950	16 340
Sekcja P	Edukacja	290	275	565
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 348	365	2 713
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	201	0	201
Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	6 661	2 324	8 985
Sekcja T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
Brak sekcji	Brak PKD (osoby fizyczne)	38 889	4 367	43 256

5. Art. 442.f Rozporządzenia.

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji przedstawia Tabela 7. Z uwagi na brak możliwości przedstawienia danych z podziałem na kategorie ekspozycji, poniższe dane przedstawiono według typu kontrahenta (w tys. zł, wg wartości nominalnej na podstawie sprawozdania FIN005_1).

Tabela 7: Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności ekspozycji w podziale sektor gospodarki i typ kontrahenta

Sektor gospodarki	Typ kontrahenta	Bez określonego terminu	<= 1 tyg.	> 1 tyg. <= 1 mies.	> 1 mies. <= 3 mies.	> 3 mies. <= 6 mies.	> 6 mies. <= 1 roku	> 1 roku <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat	RAZEM
Sektor finansowy	Banki centralne	7 831	101 480	0	0	0	0	0	0	0	0	0	109 311
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	110 967	22 990	0	12 800	9 730	0	0	2 523	0	0	0	159 010
	Pozostałe instytucje sektora finansowego		0	149	298	135	270	360	5 868	0	0	0	7 080

	Razem sektor finansowy	118 798	124 470	149	13 098	9 865	270	360	5 868	2 523	0	0	275 401
Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	34 407	1 088	8 422	10 744	22 915	24 858	23 782	40 047	35 990	15 132	2 701	220 086
	Gospodarstwa domowe	13 740	584	4 507	7 313	10 225	18 599	22 937	51 066	46 410	20 977	1 657	198 015
	Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	1	108	45	90	260	845	644	1 783	1 072	850	965	6 663
	Razem sektor niefinansowy	48 148	1 780	12 974	18 147	33 400	44 302	47 363	92 896	83 472	36 959	5 323	424 764
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Instytucje rządowe szczebla centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	7 000	0	0	7 000
	Instytucje samorządowe	0	0	78	586	854	918	1147	3566	4875	9 465	0	21 489
	Razem sektor instytucji rząd. i samorządowych	0	0	78	586	854	918	1147	3566	11875	9465	0	28 489
Razem	166 946	126 250	13 201	31 831	44 119	45 490	48 870	102 330	97 870	46 424	5 323	728 654	

6. Art. 442.g Rozporządzenia

Kwota kredytów zagrożonych, utworzonych rezerw celowych oraz kredytów przeterminowanych w podziale na typy kontrahenta przedstawia Tabela 8.

Tabela 8: Kredyty zagrożone, utworzone rezerwy oraz kredyty przeterminowane w podziale na typy kontrahenta

Typ kontrahenta	Kredyty zagrożone (kapitał + odsetki)	Kwota rezerw celowych od należności zagrożonych (na kapitał + odsetki)	Kredyty przeterminowane (wartość bilansowa brutto)
Pozostałe instytucje sektora finansowego	6 768	5 955	0
Przedsiębiorstwa	53 133	13 448	35 685
Gospodarstwa domowe	30 462	12 611	22 357
Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	0	0	0
Instytucje samorządowe			700
Razem sektor niefinansowy	90 363	32 014	58 742

7. Art. 442.h Rozporządzenia

Bank nie prezentuje informacji z podziałem na ważne obszary geograficzne, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.

8. Art. 442.i Rozporządzenia

Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe, które zaliczał w ciężar kosztów. Przy ustalaniu skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe, Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria:

- 1) terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- 2) sytuację ekonomiczno - finansową dłużnika (kredytobiorcę, poręczyciela).

Rezerwy celowe na ryzyko kredytowe, związane z ekspozycjami kredytowymi stanowiącymi należności z tytułu kredytów i pożyczek detalicznych, zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” Bank tworzył w wysokości co najmniej 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

Na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” oraz grupy „zagrożonych” Bank tworzył na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, rezerwy celowe w wysokości minimalnej, określonej w Rozporządzeniu:

- 1,5% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 20% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 50% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 100% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „stracone”.

Decyzje o wyższych stawkach procentowych podstawy tworzonych rezerw w poszczególnych sytuacjach podejmował Zarząd Banku. Do klasyfikacji i okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych zobowiązane były komórki organizacyjne Centrali Banku. Komórki organizacyjne w Centrali Banku, po dokonaniu przeglądu ekspozycji kredytowych przedkładały w ujęciu ilościowym i wartościowym, wykazy dłużników zaklasyfikowanych do zmiany poszczególnych kategorii ryzyka.

W celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w Banku obowiązywały następujące instrukcje:

- „Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych”,
- „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń należności bankowych”.

Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, przedstawione oddzielnie przedstawia Tabela 9.

Tabela 9: Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018 r.

Rodzaj rezerwy	Stan początkowy	Dotworzenie	Wykorzystanie lub przeniesienie	Rozwiązanie	Stan końcowy
Rezerwy celowe na kredyty	64 136	30 052	-35 786	26 067	32 335
Rezerwy na kredyty normalne i pod obserwacją	376	984	-75	964	321
Rezerwy na kredyty poniżej standardu	2 427	1 726	-2 390	774	989
Rezerwy na kredyty wątpliwe	7 598	9 666	-7 129	7 449	2 686
Rezerwy na kredyty stracone	53 735	17 676	-26 192	16 880	28 339
Rezerwa na ogólne ryzyko bankowe	387	0	0	0	387
Rezerwy razem	64 523	30 052	-35 786	26 067	32 722

XI. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ - art. 443 Rozporządzenia

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).
2. Ujawnienia z zakresie aktywów obciążonych i nieobciążonych przedstawione zostały zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2014/03 w Tabeli 10 i Tabeli 11.

Tabela 10: Aktywa obciążone i nieobciążone

Formularz A – Aktywa		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
		010	040	060	090
010	Aktywa instytucji zgłaszającej	0	0	731 869	0
030	Instrumenty kapitałowe	0	0	19 676	0
040	Dłużne papiery wartościowe	0	0	139 260	0
120	Inne aktywa	0	0	572 933	0

Tabela 11: Zabezpieczenia otrzymane

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą	0	307 700
150	Instrumenty kapitałowe	0	0
160	Dłużne papiery wartościowe	0	0
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	0	307 700
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0	0

XII. KORZYSTANIE Z ECAI - art. 444 Rozporządzenia

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

XIII. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE - art. 445 Rozporządzenia

Kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych na różne rodzaje ryzyka rynkowego zostały zaprezentowane w punkcie VI.3 Raportu.

XIV. EKSPozyCJA NA RYZYKO OPERACYJNE - art. 446 Rozporządzenia

1. Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne została zaprezentowana w punkcie VI.4 Raportu.
2. System zarządzania ryzykiem operacyjnym uwzględnia również zasady dobrej praktyki w zakresie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane w Rekomendacji M, dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, przyjętej uchwałą Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r. (Dz. Urz. KNF z 27 lutego 2013 poz. 6).
3. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego - zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2018 roku podane są w Tabeli 12.

Tabela 12: Wartość strat wynikających z ryzyka operacyjnego

Lp.	Rodzaje zdarzeń ryzyka	Kategorie zdarzeń ryzyka	Straty
1.	Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	0
		2. Kradzież i oszustwo	0
2.	Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	0
		2. Bezpieczeństwo systemów	0

3.	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0
		2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0
		3. Podziały i dyskryminacja	0
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0
		2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0
		3. Wady produktów	0
		4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0
		5. Usługi doradcze	0
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia.	0
6.	Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	1. Systemy	0
		2. Bankomaty	1
7.	Wykonanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	3
		2. Monitorowanie i sprawozdawczość	0
		3. Napływ i dokumentacja dotycząca klienta	0
		4. Zarządzanie rachunkami klientów	0
		5. Kontrahenci niebędącymi klientami Banku	0
		6. Sprzedawcy i dostawcy	0
		7. Usunięcie dokumentów księgowych	0
Razem			4

4. Bank podejmuje działania przeciwdziałające ryzyku odpowiednio do wyników oceny tego ryzyka. Działania zabezpieczające obejmują:

- 1) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- 2) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku,
- 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
- 4) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów i systemów,

- 5) osłabianie i niwelowanie skutków powstałych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka,
- 6) stosowanie ubezpieczeń,
- 7) tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
- 8) okresową weryfikację procedur obowiązujących w Banku.

XV. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM - art. 447 Rozporządzenia

1. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał następujące ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym:
  - 1) akcje jednostek nienotowanych na rynku regulowanym,
  - 2) udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i mniejszościowe,
  - 3) certyfikaty inwestycyjne,
  - 4) jednostki uczestnictwa.

Tabela 13: Ekspozycje kapitałowe – portfel bankowy (w tys. zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1.	Akcje Banku Zrzeszającego	6 363
2.	Udziały banków spółdzielczych	0
3.	Udziały towarzystw ubezpieczeniowych	0
4.	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	122
5.	Udziały pozostałych instytucji sektora finansowego	0
6.	Akcje podmiotów sektora niefinansowego	0
7.	Udziały podmiotów sektora niefinansowego	0
8.	Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	5
	Odpisy na akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	-122
	Odpisy na udziały podmiotów sektora niefinansowego	0
	RAZEM:	6 368

2. Ekspozycje w papiery kapitałowe według stanu na 31 grudnia 2018 r., wraz z przypisaniem celów strategicznych przedstawiały się następująco:
  - 1) Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. – wartość bilansowa akcji 6 363 tys. zł – celem zaangażowania kapitałowego była konieczność posiadania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym,
  - 2) SBR Faktor Spółka Akcyjna – wartość bilansowa akcji 122 tys. zł – firma współpracująca, świadcząca usługi faktoringowe klientom Banku,
  - 3) Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS – wartość udziałów 5 tys. zł.
3. W analizowanym okresie (rok 2018) Bank nie dokonywał zmian zasad rachunkowości ani metod wyceny dla akcji i udziałów.

XVI. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM - art. 448 Rozporządzenia

1. Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej zostały opisane w Instrukcji pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej.
2. Przez ryzyko stopy procentowej rozumie się ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego) oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych.
3. W Banku występują cztery podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:
  - 1) ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, wynikające z niedopasowania wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych. Ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w szczególności odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnych zmian w strukturze przeszacowania pozycji w bilansie, powodującym zmiany w wyniku finansowym Banku z tytułu odsetek,
  - 2) ryzyko bazowe, wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP), w oparciu o które wyznaczane jest oprocentowanie produktów/instrumentów generujących przychody/koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
  - 3) ryzyko opcji klienta, wynikające z opcji klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych, np.: prawo do wcześniejszej spłaty kredytu, prawo do wycofania depozytów wcześniej niż to wynika z umowy,

- 4) ryzyko krzywej dochodowości, polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi danego rynku lub indeksu, odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania (w szczególności powyżej 1 roku), które może przyczynić się do nasilenia efektu niedopasowania terminów przeszacowania.
4. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału, wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.
5. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są miesięcznie Zarządowi i kwartalnie Radzie Nadzorczej Banku.
6. Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych według stanu na dzień 31.12.2018 r. wskazuje na możliwą zmianę wyniku odsetkowego w skali roku na poziomie:
- 1) przy wzroście stóp procentowych: plus 7 383 tys. zł,
  - 2) przy spadku stóp procentowych: minus 6 098 tys. zł.

Relacja szacowanej niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego (stress test) do wyliczonych na 31.12.2018 r. funduszy własnych w kwocie 59 327 tys. zł, ukształtowała się na poziomie 10,27%.

XVII. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE - art. 449 Rozporządzenia

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

XVIII. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ - art. 450 Rozporządzenia

1. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Bank wprowadził Politykę wynagrodzeń, która została przygotowana przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku.
2. Z uwagi na skalę działalności, w Banku nie powoływano komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
3. Prawidłowość wdrożenia Polityki wynagrodzeń podlega co roku niezależnemu wewnętrznemu przeglądowi, który jest dokonywany przez Stanowisko Kontroli Wewnętrznej. Raport z przeglądu jest prezentowany Radzie Nadzorczej.

4. Polityka oraz jej realizacja podlega ocenie przez Radę Nadzorczą na podstawie przeprowadzonej weryfikacji. Ocena jest przekazywana Zebraniu Przedstawicieli w ramach Sprawozdania Rady Nadzorczej.
5. Celem Polityki wynagrodzeń jest adekwatne wynagradzanie pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, za wykonaną pracę oraz motywowanie ich do osiągania wyników zgodnych z przyjętymi celami strategicznymi Banku.
6. Polityka wynagrodzeń Banku realizowana jest z uwzględnieniem formy prawnej, w jakiej działa Bank, rozmiaru działalności, ryzyk związanych z prowadzoną działalnością, a także zakresu i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez Bank.
7. Wdrożenie i realizacja Polityki ma na celu:
  - 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku;
  - 2) wspieranie realizacji strategii działalności Banku;
  - 3) ograniczenie konfliktu interesów;
  - 4) kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wynikach poprzez wynagradzanie pracowników za osiągnięcie trwałych wyników odpowiadających długofalowym interesom Banku.
8. Na system wynagrodzeń w Banku składają się:
  - 1) wynagrodzenia stałe – wynagrodzenie zasadnicze,
  - 2) wynagrodzenia zmienne - premia.
9. Wynagrodzenia stałe (zasadnicze) – obejmuje stałe składniki wynagrodzeń, zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją, a także jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów prawa lub Regulaminu wynagradzania, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom, nie związane z wynikami osiąganymi przez Bank lub wynikami pracy danego zidentyfikowanego pracownika.
10. Wynagrodzenia zmienne jest zależne od zrównoważonych i dostosowanych do ryzyka wyników lub innych czynników określonych w Polityce wynagrodzeń.
11. Stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia u pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie może przekraczać 100%.

12. Łączne wynagrodzenie zmienne przyznawane pracownikom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, nie ogranicza zdolności Banku do podwyższania funduszy własnych.

XVIII.1 Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.

1. Zgodnie z zapisami Polityki, Bank zidentyfikował pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, o których mowa w art. 9ca ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, na zasadach określonych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (Dz. Urz. UE L 167 z 06.06.2014, str. 30, z późn. zm.).
2. Do osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, w 2018 roku zaliczono Członków Zarządu oraz Stanowisko Zgodności.
3. Wynagrodzenie zmienne dla pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku może być przyznane na podstawie pozytywnej oceny realizacji celów wskazanych pracownikowi do realizacji w danym okresie. Przy ocenie realizacji celów bierze się pod uwagę kryteria ilościowe i jakościowe.
4. Cele dla pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, w szczególności uwzględniają koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza. Oceny efektów pracy pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie będących członkami Zarządu, dokonuje bezpośredni przełożony.
6. Ocena efektów pracy odbywa się w oparciu o dane z trzech ostatnich lat, w trakcie których pracownik objęty był Polityką, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością gospodarczą.
7. Zmienne składniki mogą być przyznane w przypadku, gdy średnia realizacji celów z ostatnich trzech lat osiągnęła min. 80%.
8. Polityka określa warunki ograniczające wysokość oraz wykluczające przyznanie i wypłatę wynagrodzenia zmiennego pracownikowi, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.

9. Stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia u pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, nie może przekraczać 100%.
10. Wynagrodzenie zmienne jest wypłacane zgodnie z zasadami:
  - 1) wypłata 60% wynagrodzenia zmiennego następuje bezpośrednio po dokonaniu oceny wyników za dany rok,
  - 2) pozostałe 40% wynagrodzenia zmiennego, przyznanego warunkowo jest wypłacane w kolejnych 3 latach w równych ratach rocznych pod warunkiem pozytywnej oceny efektów pracy
13. W przypadku, gdy wynagrodzenie zmienne pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku jest wyższe niż 5-krotność kwoty przeciętnego rocznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, wynagrodzenie zmienne jest wypłacane na zasadach określonych w ust. 10, z zastosowaniem proporcji odpowiednio: 40% i 60%.
14. W przypadku, gdy wynagrodzenie zmienne pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jest niższe niż 20% jego rocznego wynagrodzenia stałego, wynagrodzenie zmienne może być wypłacone bez zastosowania zasady odroczenia.
15. Wynagrodzenia zmienne wypłacane są w formie pieniężnej.

XVIII. 2 Informacje ilościowe na temat wysokości wynagrodzeń zmiennych pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

1. Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia z podziałem na linie biznesowe stosowane w zarządzaniu Bankiem.
Ze względu na zastosowanie zasady proporcjonalności oraz nie stosowanie w Banku podziału na linie biznesowe w zarządzaniu Bankiem, odstępuje się od powyższych informacji.
2. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku przedstawia Tabela 14.

Tabela 14a: Zagregowane informacje ilościowe dotyczące pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.

Rodzaj wynagrodzenia	Zarząd		Pozostali pracownicy	
	Wartości liczbowe	Ilość osób	Wartości liczbowe	Ilość osób
Wynagrodzenie całkowite, w tym:	687	4	55	1
Wynagrodzenie stałe	687	4	55	1
Wynagrodzenie zmienne	0	0	0	0
Wartość odpraw	14	1	0	0
Najwyższa wypłata odprawy	14	1	0	0

3. W 2018 roku żaden pracownik nie otrzymał wynagrodzenia:
  - 1) w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym,
  - 2) w wysokości w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR,
  - 3) w wysokości wyższej niż 5 mln EUR.

XIX. DŹWIGNIA FINANSOWA - art. 451 Rozporządzenia

1. Wartość wskaźnika dźwigni finansowej wyliczana jest zgodnie z artykułem 429 Rozporządzenia, jako iloraz kapitału Tier I oraz miary ekspozycji całkowitej w sprawozdawczym dniu odniesienia.
2. Zgodnie z artykułem 499 ust. 1 Rozporządzenia, wskaźnik dźwigni jest obliczany, przedstawiany w sprawozdaniu i ujawniany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier I (w pełni wprowadzona definicja), jak i według definicji przejściowej kapitału Tier I.
3. Bank oblicza i raportuje w sprawozdawczości obowiązkowej wskaźnik dźwigni na koniec każdego kwartału kalendarzowego.
4. Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018 r., wyliczona zgodnie z art. 429 Rozporządzenia wynosiła:
  - a) 3,86% - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I,
  - b) 3,86% - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier I.
5. Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r., ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ujawnia dane dotyczące wskaźnika dźwigni w załączniku nr 2 do niniejszego Raportu, wg wzoru określonego w Załączniku I do Rozporządzenia 2016/200.

6. Na podstawie corocznej oceny istotności ryzyk, przeprowadzonej w IV kwartale 2018 r., Bank ocenił ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako istotne.
7. Poziom wskaźnika dźwigni znajduje się na niskim poziomie. Jednym z celów zawartych w Wewnętrznym Planie Naprawy na lata 2018-2020 jest wzrost kapitałów własnych, co wpłynęłoby na poprawę wskaźnika dźwigni.

XX. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 452 Rozporządzenia

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie stosował wewnętrznych ratingów w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

XXI. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 453 Rozporządzenia

Bank wypracował ścisłe zasady zarządzania zabezpieczeniami. Zostały one określone i wprowadzone do stosowania w Banku w postaci wewnętrznych reguł i regulacji.

1. Art. 453.a Rozporządzenia.

- 1) Bank stosuje niektóre techniki redukcji ryzyka kredytowego zgodnie z Rozdziałem 4 Tytuł II Część trzecia Rozporządzenia, w części dotyczącej stosowania metody standardowej wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, pod warunkiem, że ekspozycja kredytowa, w stosunku, do której Bank zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie będzie generować kwoty ważonej ryzykiem wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone.
- 2) Na dzień 31.12.2018 r. do redukcji ryzyka kredytowego Bank wykorzystywał kaucje - ochrona kredytowa rzeczywista - art. 197 ust. 1 lit. a Rozporządzenia.

2. Art. 453.b Rozporządzenia.

- 1) Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym, Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.
- 2) W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.
- 3) Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosowane są techniki redukcji ryzyka kredytowego czy też nie, Bank dokonuje pełnej oceny

ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych i przechowuje odpowiednią dokumentację w tym zakresie.

3. Art. 453.c Rozporządzenia.

1) Bank preferuje zabezpieczenia, które mogą być wykorzystywane w celu redukcji ryzyka kredytowego, w tym w szczególności:

- a) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej,
- b) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości komercyjnej,
- c) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- d) polisy ubezpieczeniowe na życie, z których prawa zostały przeniesione na Bank, lub na których został ustanowiony zastaw na rzecz Banku,
- e) gwarancje udzielone przez:
  - podmioty sektora publicznego ekspozycjom, które są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych, w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
  - jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
  - banki,

oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (z późn. zm.), w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz z wewnętrznych procedur Banku.

2) Zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia należności bankowych, różni się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:

- weksel in blanco,
- depozyt bankowy,
- kaucja pieniężna,
- blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- poręczenie według prawa cywilnego,
- poręczenie wekslowe,
- gwarancja,
- przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
- cesja praw z umów ubezpieczenia,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/ przeniesienie własności,

- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/ przeniesienie własności,
- zastaw rejestrowy,
- zastaw zwykły,
- zastaw finansowy,
- hipoteka,
- hipoteka przymusowa,
- przystąpienie do długu,
- przejęcie długu,
- ubezpieczenie kredytu.

4. Art. 453.d Rozporządzenia.

Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.

5. Art. 453.e Rozporządzenia.

- 1) Mając na uwadze ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego, wynikającego z zaangażowania w poszczególne grupy podmiotów, produktów, branż, zabezpieczeń, Bank monitoruje w trybie miesięcznym poziom wykorzystania limitów ograniczających nadmierną koncentrację portfela kredytowego.
- 2) Bank ogranicza zaangażowanie w pojedynczy podmiot lub grupę podmiotów powiązanych, poprzez wyznaczenie zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą, limitu koncentracji wobec klienta lub grupy podmiotów powiązanych.
- 3) Bank monitoruje zaangażowania pod kątem przekroczenia 10% funduszy własnych Banku, w stosunku do jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych i kontroluje określony przepisami Rozporządzenia i ustawy Prawo Bankowe limit koncentracji zaangażowań, w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych w wysokości 25% uznanego kapitału.
- 4) W celu kontroli i ograniczania ryzyka koncentracji, wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów tej samej branży, Bank monitoruje i kontroluje branże, poprzez ustanowienie limitów zaangażowanie na branże, stosownie do związanego z nimi ryzyka.
- 5) W ramach kontroli ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia, Bank ustanawia i monitoruje limity zaangażowania na ekspozycje kredytowe.

6) Bank przeprowadza pogłębioną analizę portfela kredytowego pod kątem występowania koncentracji, uwzględniając największe zaangażowania na klientów lub grupy klientów powiązanych.

6. Art. 453.f, 453.g Rozporządzenia.

Nie dotyczy.

XXII. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie stosował zaawansowanych metod w pomiarze ryzyka operacyjnego.

XXIII. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie stosował wewnętrznych modeli w pomiarze ryzyka rynkowego.

XXIV. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE ART. 111A PRAWA BANKOWEGO

1. Informacja o działalności Spółdzielczego Banku w Rozwoju poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 za dany rok obrotowy.

Bank nie działa poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej. Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wyniosła na koniec 2018 roku 0,36%.

3. Informacja o zawarciu umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 Prawa Bankowego, stronach umowy, jej przedmiocie oraz kosztach, o ile działa w jednym z holdingów, o których mowa w art. 141f ust. 1, albo o braku takiej umowy.

Bank nie zawarł umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 Prawa Bankowego.

4. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

System zarządzania stanowi zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, zachodzących w Banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej.

W Banku funkcjonuje system zarządzania, obejmujący wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku, w ramach którego wyróżnia się system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej.

Zarząd odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie systemu zarządzania dostosowanego do wielkości i profilu ryzyka wiążącego się z działalnością Banku. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

1) System zarządzania ryzykiem.

Zadaniami systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku występującym w działalności Banku, służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.

Bank w ramach systemu zarządzania ryzykiem:

- stosuje sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- stosuje sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka.

Szczegółowy opis systemu zarządzania ryzykiem zawarty został w Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.

2) System kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- skuteczności i efektywności działania Banku;
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

w ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- Poziom II to co najmniej komórka do spraw zgodności oraz inne komórki organizacyjne w strukturach Banku, niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I;
- Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Kontrola wewnętrzna przeprowadzona jest zgodnie z matrycą funkcji kontroli. Model systemu kontroli wewnętrznej został zdefiniowany w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej sprawuje Rada Nadzorcza.

5. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń.

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w rozdziale XVIII Raportu.

6. Informacje o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń.

W Banku nie powołano Komitetu ds. wynagrodzeń w rozumieniu art. 9cb ust.1 ustawy Prawo Bankowe, z uwagi na to, że Bank nie jest bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 ust.1 pkt 35 ustawy Prawo Bankowe.

Zadania Komitetu ds. wynagrodzeń w zakresie opiniowania i monitorowania wynagrodzeń zmiennych osób, mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, realizowane są przez Radę Nadzorczą Banku.

7. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.

Zgodnie z procedurami Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku zostali objęci oceną odpowiedniości, dokonaną odpowiednio przez Radę Nadzorczą oraz Zebranie Przedstawicieli za okres 2018 roku i uzyskali ocenę pozytywną.

Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe, tj. posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej pełną swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierują się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowanych i wykonanych decyzji, związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem.

W celu odpowiedniego przygotowania członków Zarządu i Rady Nadzorczej do pełnienia przez nich funkcji, Bank zapewnia niezbędne do ich szkolenia.

XXV. UJAWNIANIE INFORMACJI Z ZAKRESU PŁYNNOŚCI WYMAGANYCH REKOMENDACJĄ P

Bank, w celu umożliwienia uczestnikom rynku dokonania rzetelnej oceny systemu zarządzania ryzykiem płynności oraz jego pozycji płynności, ujawnia następujące informacje zgodnie z przepisami Rekomendacji P, dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków.

1. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych.
  - 1) Zasady zarządzania płynnością finansową i ryzykiem płynności, w tym określenie struktury organizacyjnej, metody pomiaru oraz monitorowania poziomu płynności, metody ograniczania ryzyka utraty płynności, awaryjne plany działania, a także zakres, częstotliwość i tryb przekazywania informacji w zakresie płynności dla organów i komórek organizacyjnych Banku zostały zawarte w Instrukcji monitorowania, pomiaru i kontroli ryzyka płynności oraz w Planach awaryjnych.
  - 2) W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:
    - Rada Nadzorcza,
    - Zarząd,
    - Główny Księgowy,
    - Zespół Rachunkowości,
    - Dyrektor Zarządzania Ryzykiem,
    - Zespół Sprawozdawczości, Analiz i Ryzyk,

- Stanowisko Kontroli Wewnętrznej,
  - Stanowisko Zgodności.
- 3) Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiada Prezes Zarządu.
2. Zasady prowadzenia działalności w zakresie pozyskiwania finansowania
- 1) Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie poprzez bazę depozytową oraz alokację nadwyżki finansowej po stronie aktywnej. Bank zakłada systematyczny wzrost poziomu środków pozyskiwanych od osób fizycznych, rolników i podmiotów gospodarczych. Rozwój akcji kredytowej uzależniony jest bowiem ściśle od poziomu stabilnych źródeł finansowania w Banku.
  - 2) Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych.
  - 3) Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków, uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania tak, aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym.
  - 4) Bank dąży do takiego konstruowania produktów depozytowych, by właściwie zarządzać płynnością płatniczą przy jednoczesnym ograniczaniu uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
  - 5) Bank, jako członek zrzeszenia nie ma dostępu do banku centralnego, a w zarządzaniu płynnością jednostka centralna czyli bank zrzeszający, odgrywa rolę równoważną bankowi centralnemu. Dlatego polityka Banku w zakresie zarządzania płynnością, wspomagana jest umową zrzeszeniową, obejmującą w szczególności utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze, finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego, poprzez zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych banków spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów, sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych, zakupionych na rynku międzybankowym, dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych, udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń, gwarancji bankowych i pożyczek podporządkowanych, administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych, których zasady tworzenia i wykorzystania określa Regulamin Finansowy Zrzeszenia.
  - 6) Z czynności wymienionych powyżej, Bank korzystał w ramach umów zawartych z Bankiem BPS S.A.

- 7) Bank korzystał z lokat, kredytów, pożyczek i pożyczek podporządkowanych w ramach limitu zaangażowania finansowego ustalonego dla Banku przez Zarząd Banku BPS S.A.
3. Stopień scentralizowania bądź zdecentralizowania funkcji skarbowych oraz funkcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku.
    - 1) Zadania związane z utrzymywaniem płynności bieżącej Banku wykonuje Zespół Rachunkowości.
    - 2) Codzienne czynności wykonywane przez Zespół Rachunkowości mające na celu utrzymanie płynności Banku, dotyczą w szczególności:
      - a) uzyskiwania informacji z Banku Zrzeszającego o stanie rachunku bieżącego,
      - b) sporządzania zbiorczych zestawień uznaniowych i obciążeniowych, zestawień stanu środków w kasach i bankomatach, rejestrów lokat, rejestru bonów,
      - c) wyliczania stanu rachunku bieżącego,
      - d) opracowywania prognoz przepływów finansowych Banku,
      - e) lokowania nadwyżek środków.
    - 3) Zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności wykonuje Zespół Sprawozdawczości, Analiz i Ryzyk.
    - 4) Komórka monitorująca ryzyko płynności odpowiada za:
      - a) opracowywanie i cykliczną weryfikację zasad zarządzania ryzykiem płynności,
      - b) pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka płynności obejmujące w szczególności:
        - lukę płynności i urealnioną lukę płynności,
        - nadzorcze miary płynności,
        - ustanowione limity i wskaźniki,
        - testy warunków skrajnych,
      - c) analizę nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
      - d) przygotowywanie propozycji wspomagających właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku i przedstawienia ich Zarządowi Banku,
      - e) raportowanie w zakresie poziomu ryzyka płynności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
  4. Zakres informacji ilościowych dotyczących pozycji płynności Banku.
    - 1) W celu ograniczania ryzyka płynności, Bank wprowadził limity, pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszczał do sytuacji ich przekraczania były następujące limity regulacyjne:

- a) nadzorcze miary płynności,
 b) limit wskaźnika LCR.
- 2) Tabela 15 zawiera wskaźniki i dane liczbowe, określone przez limity wewnętrzne, dotyczące ryzyka płynności.

Tabela 15: Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018
Wskaźniki płynności	
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	1,28
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	1,34
Wskaźnik płynności do 1 roku	1,56
Wskaźniki zabezpieczenia płynności	
Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	28,97
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	212,72
Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	237,35
Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	60,66
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	12,21
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Kredyty – wg wartości nominalnej [%]	20,12
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej	
Depozyty stabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	74,09
Depozyty niestabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	13,62
Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	3,39
Procentowy udział depozytów osób wewnętrznych w depozytach klientów ogółem [%]	0,96
Wskaźnik odnawialności depozytów	38,48
Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	3,22
Wskaźniki finansowania aktywów	
Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]	140,59
Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej / Fundusze własne [%]	17,39
Kredyt, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje / Depozyty [%]	69,16
Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych	
Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne/Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	245,98
Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat/Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem [%]	30,26

Inne wskaźniki płynności	
Środki pieniężne w kasach [%]	1,07
Wskaźnik bazy depozytowej I [%]	123,82
Wskaźnik bazy depozytowej II [%]	165,73

3) W Tabeli 16 zaprezentowano kalkulację nadzorczych miar płynności.

Tabela 16: Wielkości współczynników nadzorczych miar płynności

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość bilansowa
M1	Luka płynności krótkoterminowej $(A1+A2)-B5$	0	152 236
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej $((A1+A2)/B5)$	1	3,55
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1/A5)$	1	1,13
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności $((B1+B2)/(A5+A4))$	1	1,44

- 4) Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (akt delegowany), Bank miał obowiązek sprawozdawania i dziennego monitorowania w zakresie: aktywów płynnych, wpływów i wpływów płynności (wskaźnik LCR). Na koniec roku ukształtował się on na poziomie 272% przy wymaganych 100%.
- 5) W ramach pomiaru ryzyka płynności Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych.
- 6) Zakres przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku jest współmierny do charakteru, rozmiaru i skali działalności banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka.
- 7) Testy warunków skrajnych (ich założenia i scenariusze) podlegają przeglądowi co najmniej raz w roku, a w przypadku istotnej zmiany warunków rynkowych lub skali prowadzonej działalności częściej.
- 8) Testy warunków skrajnych badają wpływ zmiany zarówno czynników wewnętrznych, jak i systemowych (oddzielnie, jak i łącznie) na możliwość utrzymania płynności przez Bank.
- 9) Ukształtowanie się współczynnika M2 powyżej limitu nadzorczego pod wpływem testu warunków skrajnych, zakładającego spadek zobowiązań od pozostałych podmiotów

sektora finansowego, podmiotów sektora niefinansowego, podmiotów sektora budżetowego o 20% i uwzględnienie limitu zaangażowania w Banku Zrzeszającym, nie spowodowało konieczności utworzenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycia ryzyka płynności.

Wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych wskazują na możliwość wystąpienia problemów w regulowaniu zobowiązań, spowodowanych nagłym i znacznym wycofaniem depozytów. Wobec tego Bank w dalszym ciągu będzie dążył do budowy stabilnej bazy depozytowej.

- 10) O wynikach testów informowany był Zarząd oraz Rada Nadzorcza Banku.
  - 11) Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, był przygotowany do przewyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności. Plany awaryjne opracowane zostały na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się bezskuteczne. Szczegółowy wykaz podejmowanych działań w sytuacji awaryjnej wraz z wykazem osób zawarty został w Planach awaryjnych zarządzania płynnością.
  - 12) Proces pomiaru ryzyka płynności był uzupełniany o analizę wskaźników płynności, które zostały przedstawione w Tabeli 16.
  - 13) W celu identyfikacji zwiększającego się ryzyka, rosnącego zapotrzebowania na płynność, stworzenia możliwości wczesnego podejmowania działań w celu ograniczania ryzyka, Bank wprowadził zestaw wskaźników lub sytuacji wczesnego ostrzegania. Wskaźniki te podzielone zostały na wskaźniki ilościowe i jakościowe, a ich przekroczenie związane było z przekazaniem informacji wraz z proponowanymi kierunkami działań niezwłocznie Zarządowi, który podejmował stosowne decyzje zmierzające albo do ograniczenia ryzyka płynności i uzyskania pożądanych wielkości wskaźników, o czasowym akceptowaniu przekroczenia limitu lub o korekcie obowiązujących limitów.
5. Zakres informacji jakościowych umożliwiających uczestnikom rynku ocenę zarządzania ryzykiem płynności.
- 1) Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.
  - 2) Płynność w Banku polega na zapewnieniu zdolności do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań przez Bank w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów. Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę

prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banków (deponenci i kredytobiorcy).

- 3) Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w Banku w sposób zapewniający realizację zapisów uchwały KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, nakładającej na Bank obowiązek utrzymania nadzorczych miar płynności na poziomie nie niższym, niż wartości minimalne wskazane w uchwale KNF.
- 4) Zarządzanie ryzykiem płynności zapewnia również realizację zapisów w zakresie dotyczącym płynności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku, w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 wraz z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r., uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych.
- 5) Budując portfel aktywów płynnych, Bank ma na uwadze, aby aktywa tworzące zabezpieczenie przed utratą płynności były odpowiednio zdywersyfikowane. Dywersyfikacja ma duże znaczenie dla zapewnienia, aby nie doszło do zmniejszenia zdolności Banku do szybkiego upłynnienia aktywów płynnych bez znacznej utraty wartości, wskutek podatności tych aktywów na wspólny czynnik ryzyka. Jednocześnie Bank ma na uwadze, iż ekspozycje wobec bank centralnego jak i rządu centralnego charakteryzują się wyjątkowo wysoką płynnością i jakością kredytową, więc Bank ma możliwość uwzględniania ich w swoich zabezpieczeniach bez ograniczeń, gdyż aktywa te nie podlegają redukcji wartości ani wymogowi dywersyfikacji.
- 6) Poziom ekspozycji Banku na ryzyko płynności ograniczany jest obowiązującym systemem limitów zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych.
- 7) System limitów wewnętrznych Banku określany jest oddzielnymi uchwałami Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 8) Ponadto Bank posiada, przyjęte uchwałami Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, wewnętrzne procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przekroczenia limitów płynnościowych, obejmujące m.in. zasady informowania organów Banku o niedotrzymaniu wartości granicznych oraz wskazujące komórki odpowiedzialne za podjęcie działań ograniczających narażenie na ryzyko płynności do poziomów akceptowanych przez Bank.

XXVI. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU - art. 453 ust.1 lit. e i f Rozporządzenia

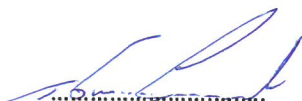
Zarząd Spółdzielczego Banku Rozwoju niniejszym oświadcza, że:

- 1) opisane w niniejszym Raporcie ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku,
- 2) obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem, ocenia się jako dostosowany do skali, profilu i strategii działalności oraz generowanego ryzyka. W Tabeli 17 przedstawiono ogólny profil ryzyka oraz kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank.

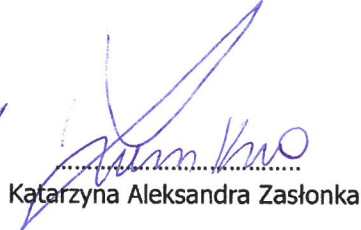
Tabela 17: Ogólny profil ryzyka

Wskaźniki charakteryzujące ogólny poziom ryzyka	Akceptowalny poziom ryzyka	Poziom wskaźnika 31.12.2018 r.
Łączny współczynnik kapitałowy	min 12,875%	14,64%
Wskaźnik kredyty / depozyty	max 85%	69,16%
Wskaźnik jakości kredytów	max 10%	19,45%
Globalny limit strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego	max 5% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	1,96%
Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego	max 16%	10,27%
Pozycja walutowa całkowita	max 2%	0,66%

Zarząd Spółdzielczego Banku Rozwoju

.....
Tomasz Gromada

.....
Katarzyna Aleksandra Zasłanka

.....
Leszek Szafara

.....
Dariusz Piotr Gąsior